

ผลกระทบทางเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยวต่างชาติ: การวิเคราะห์เชิงประจักษ์ จาก 20 ประเทศที่มีนักท่องเที่ยวในประเทศไทยมากที่สุด

Economic Impact of Foreign Tourists: An Empirical Analysis of the Top 20 Countries with the Most Tourists in Thailand

ศุภเจตน์ จันทร์สาสิน¹, ดวงธิดา นันทาภิรัตน์², ปาณิสรา คงถาวร³

Received: 15.09.2024, Revised: 20.11.2024, Accepted: 25.11.2024

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากนักท่องเที่ยวต่างชาติจาก 20 ประเทศที่มีนักท่องเที่ยวในประเทศไทยมากที่สุดในปี 2565 โดยผลกระทบทางเศรษฐกิจในงานวิจัยนี้วัดจากมูลค่าผลผลิต มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ และจำนวนการจ้างงาน ซึ่งแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ผลกระทบทางตรง ผลกระทบทางอ้อม และผลกระทบเชิงชักนำ จากการวิเคราะห์รายจ่ายของนักท่องเที่ยวต่างชาติทั้ง 20 ประเทศด้วยค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยการผลิตในตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิตด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย พบว่าในปี พ.ศ.2565 นักท่องเที่ยวจากประเทศมาเลเซียมีการเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยมากที่สุดเท่ากับ 1.95 ล้านคน แต่นักท่องเที่ยวจากประเทศอินเดียสามารถสร้างผลกระทบทางเศรษฐกิจในภาพรวมได้มากที่สุด โดยสามารถสร้างมูลค่าผลผลิตและมูลค่า GDP ได้เท่ากับ 56,673.25 และ 28,703.59 ล้านบาท ตามลำดับ และสร้างการจ้างงานได้ถึง 48,403 คน อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาจากมูลค่าเฉลี่ยต่อจำนวนนักท่องเที่ยว 1 คน จะพบว่านักท่องเที่ยวจากประเทศจีนสามารถก่อให้เกิดมูลค่าผลผลิต มูลค่า GDP และจำนวนการจ้างงานเฉลี่ยต่อจำนวนนักท่องเที่ยวได้มากที่สุด และหากพิจารณาจากมูลค่าเฉลี่ยต่อจำนวนนักท่องเที่ยว 1 คนต่อ 1 วันที่ท่องเที่ยวในประเทศไทย จะพบว่านักท่องเที่ยวจากฮ่องกงสามารถสร้างมูลค่าผลผลิต มูลค่า GDP และจำนวนการจ้างงานเฉลี่ยต่อจำนวนนักท่องเที่ยว 1 คนต่อ 1 วันได้มากที่สุด

คำสำคัญ: ผลกระทบทางเศรษฐกิจ, นักท่องเที่ยวต่างชาติ, ตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิตด้านการท่องเที่ยว

¹ รองศาสตราจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์และการลงทุน มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

อีเมลล์: supachet.c@bu.ac.th

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

อีเมลล์: duangthida.n@bu.ac.th

³ อาจารย์ประจำภาควิชาธุรกิจและการบัญชี วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

อีเมลล์: panisara.k@bu.ac.th

Economic Impacts of Foreign Tourists: An Empirical Analysis of the Top 20 Countries with the Most Tourists in Thailand

Supachet Chansarn¹, Duangthida Nunthapirat², Panisara Khongthaworn³

Received: 15.09.2024, Revised: 20.11.2024, Accepted: 25.11.2024

Abstract

This study aims to analyze the economic impact from foreign tourists from the top 20 countries with the most tourists in Thailand in 2022. The economic impact in this study is measured by total output, gross domestic product and employment and divided into three parts, including direct impact, indirect impact and induced impact. By employing the input coefficients from Thailand's tourism input-output table to analyze the expenditure of foreign tourists from 20 countries, the findings reveal that in 2022, tourists from Malaysia had the highest number of visits to Thailand, totally 1.95 million visitors. However, tourists from India could create the greatest overall economic impact. That is, they generated total output and GDP of 56,673.25 and 28,703.59 million baht, respectively, and created employment for 48,403 people. Nevertheless, when considering the average value per tourist, it was found that tourists from China could generate the highest average output, GDP and employment per tourist. Furthermore, when considering the average value per tourist per day spent in Thailand, it was found that tourists from Hong Kong could generate the greatest average output, GDP and employment per tourist per day.

Keywords: Economic Impact, Foreign Tourists, Tourism Input-Output Table

¹ Associate Professor, School of Economics and Investment, Bangkok University

E-mail: supachet.c@bu.ac.cth

² Assistant Professor, Bangkok University International

E-mail: duangthida.n@bu.ac.cth

³ Lecturer, Business and Accounting Department, Bangkok University International

E-mail: panisara.k@bu.ac.th

บทนำ

การท่องเที่ยวคือหนึ่งในอุตสาหกรรมที่สำคัญที่สุดของประเทศไทย โดยเป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทในการดึงดูดเงินตราต่างประเทศจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ กระตุ้นการใช้จ่ายและการผลิตภายในประเทศ และสร้างการจ้างงาน นำไปสู่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ จากรายงานการจัดทำบัญชีประชาชาติด้านการกีฬาของสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (Ministry of Tourism and Sports, 2023) พบว่าในปี พ.ศ.2565 ซึ่งเป็นปีที่ประเทศไทยได้ผ่านพ้นสถานการณ์ COVID-19 อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้าง GDP ให้แก่ประเทศไทยได้มากถึง 1.26 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 7.24 ของ GDP รวมทั้งประเทศ และนำไปสู่การจ้างงานมากถึง 4.2 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 10.68 ของการจ้างงานทั้งประเทศ นอกจากนี้ยังพบว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวได้มากถึง 1.26 ล้านล้านบาท โดยในจำนวนนี้เป็นรายจ่ายของนักท่องเที่ยวต่างชาติมากถึงร้อยละ 42.87 หรือเท่ากับ 537,908 ล้านบาท

สถิติข้างต้นสะท้อนให้เห็นความสำคัญของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีต่อเศรษฐกิจมหภาคของประเทศไทยได้เป็นอย่างดี ในฐานะของผู้นำเงินตราต่างประเทศเข้ามาสู่ประเทศไทย ทำให้เกิดการใช้จ่ายในระบบเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดการบริโภค การผลิต และการจ้างงาน และนำไปสู่การเติบโตทางเศรษฐกิจ ไม่แตกต่างไปจากการส่งออกแต่อย่างใด ดังนั้นการส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวต่างชาติ เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวมีการใช้จ่ายในประเทศไทยให้มากที่สุดจึงถือเป็นนโยบายที่สำคัญ เพื่อให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยสามารถเติบโตได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน อย่างไรก็ตาม นักท่องเที่ยวต่างชาติจากประเทศต่างๆ มีคุณลักษณะที่แตกต่างกัน ทำให้มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่ต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นจำนวนวันที่อยู่ในประเทศไทย กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ชื่นชอบ และจำนวนเงินที่ใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยว และส่งผลทำให้นักท่องเที่ยวจากแต่ละประเทศสามารถสร้างผลกระทบทางเศรษฐกิจได้ในระดับที่แตกต่างกัน อีกทั้งสถานการณ์ COVID-19 ที่เกิดขึ้นในช่วงปี 2563 – 2564 อาจทำให้พฤติกรรมและการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวต่างชาติเปลี่ยนแปลงไปจากรูปแบบในอดีต ดังนั้น การศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจจากนักท่องเที่ยวต่างชาติจึงเป็นประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจ โดยจะเป็นข้อมูลสำคัญที่ช่วยให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องสามารถสร้างมาตรการดึงดูดและส่งเสริมการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวจากแต่ละประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

งานวิจัยเรื่องนี้จึงมุ่งเน้นทำการวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยวต่างชาติ โดยได้เลือกทำการศึกษานักท่องเที่ยวจาก 20 ประเทศที่มีนักท่องเที่ยวในประเทศไทยมากที่สุด เพื่อให้การดำเนินมาตรการส่งเสริมใดๆ มีความคุ้มค่าเมื่อเทียบกับจำนวนนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ งานวิจัยนี้ได้เลือกศึกษาปี 2565 ซึ่งเป็นปีที่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยกลับมาดำเนินการได้ตามปกติหลังสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แม้ว่าจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติในปี 2565 จะมีจำนวนเพียง 11,065,226 คน ซึ่งน้อยกว่า 39,916,251 คน ในปี 2562 (ก่อนเกิดวิกฤตโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019) เป็นอย่างมาก (Ministry of Tourism and Sports, 2024a) แต่สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ทำให้พฤติกรรมการใช้ชีวิตและการใช้จ่ายของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ดังนั้น การศึกษาโดยใช้ข้อมูลปี 2565 ย่อมสะท้อนพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวได้ตรงกับความเป็นจริงมากกว่าปีก่อนเกิดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทั้งนี้ปี 2565 เป็นปีล่าสุดที่ประเทศไทยมีข้อมูลการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวต่างชาติจำแนกตามหมวดค่าใช้จ่ายอีกด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากนักท่องเที่ยวต่างชาติจาก 20 ประเทศที่มีนักท่องเที่ยวในประเทศไทยมากที่สุดในปี พ.ศ.2565 โดยผลกระทบทางเศรษฐกิจในงานวิจัยนี้วัดจากตัวชี้วัด 3 ตัว ได้แก่ (1) มูลค่าผลผลิต (2) มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ หรือ GDP และ (3) จำนวนการจ้างงาน ซึ่งแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ (1) ผลกระทบทางตรง (2) ผลกระทบทางอ้อม และ (3) ผลกระทบเชิงชักนำ โดยมีเป้าหมายในการสร้างข้อเสนอแนะ

เชิงนโยบายเพื่อการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยโดยเน้นเจาะกลุ่มนักท่องเที่ยวจาก 20 ประเทศที่นักท่องเที่ยวมากที่สุดเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักต่อไป

การทบทวนวรรณกรรม

ตามหลักการทางเศรษฐศาสตร์ ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวจะแบ่งออกเป็น 3 ส่วน (World Travel and Tourism Council, 2023) ได้แก่

1. ผลกระทบทางตรง (Direct Effect) วัดจากมูลค่าผลผลิต มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) และจำนวนการจ้างงานอันเป็นผลมาจากกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยตรง
2. ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Effect) วัดจากมูลค่าผลผลิต มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) และการจ้างงานอันเป็นผลมาจากกิจกรรมที่เป็นห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ของกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
3. ผลกระทบเชิงชักนำ (Induced Effect) วัดจากมูลค่าผลผลิต มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) และจำนวนการจ้างงานอันเป็นผลมาจากการใช้จ่ายรายได้ที่ได้จากกิจกรรมในทางตรงและทางอ้อมในการอุปโภคบริโภค ซื้อหาอาหารและเครื่องดื่ม ที่อยู่อาศัย เสื้อผ้า และสิ่งอุปโภคบริโภคต่างๆ

ผลกระทบทางเศรษฐกิจสามารถคำนวณได้ดังนี้

$$\text{ผลกระทบทางเศรษฐกิจ} = \text{ผลกระทบทางตรง} + \text{ผลกระทบทางอ้อม} + \text{ผลกระทบเชิงชักนำ}$$

การคำนวณผลกระทบทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวตามแนวคิดข้างต้นได้มีการศึกษาในงานวิจัยจำนวนมาก โดยหน่วยงานที่ทำการสำรวจและวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศต่างๆ ทั่วโลก ได้แก่ World Travel and Tourism Council (2024) ซึ่งได้ทำการวิเคราะห์ผลกระทบทางตรงและผลกระทบในภาพรวมของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในปี ค.ศ.2023 ทั้งในระดับโลก ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ รวมทั้งประเทศไทย นอกจากนี้ยังมีงานของ Mayer, Muller, Woltering, Amegger and Job (2010) ที่ทำการวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติในประเทศเยอรมนีจำนวน 6 แห่ง ในปี ค.ศ.2007 และงานวิจัยของ Lemma (2014) ได้ทำการสังเคราะห์และนำเสนอผลกระทบทางเศรษฐกิจทั้งผลกระทบทางตรงและผลกระทบในภาพรวมของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในระดับโลกในปี ค.ศ.2013

จากการทบทวนวรรณกรรมยังพบงานวิจัยของ Pratt (2015) ที่ได้ทำการวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศหมู่เกาะจำนวน 7 ประเทศ ได้แก่ ซามัว ฮาฐบา ฟิจิ จาไมก้า มัลดีฟส์ มอริเชียส และเซเชลส์ระหว่างปี ค.ศ.1999 - 2007 การศึกษาของ Biburiev, David, Abdreyeva, Zhakupova and Artemyev (2018) ที่ได้ทำการวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อมูลค่าผลผลิต การจ้างงาน และรายรับภาษีของภาครัฐของประเทศคาซัคสถานในปี ค.ศ.2017 และงานของ Tohmo (2018) ที่ได้ทำการวิเคราะห์ผลกระทบของการท่องเที่ยวในพื้นที่ตอนกลางของประเทศฟินแลนด์ในปี ค.ศ.2014 ในขณะที่ Ardahaey (2011) และ Kumar and Rana (2019) ได้ทำการวิเคราะห์กรอบแนวคิดเกี่ยวกับกระทบทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในเชิงนโยบายเป็นหลัก

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่างานวิจัยที่มุ่งเน้นวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในประเทศไทยยังมีอยู่เป็นจำนวนน้อย และส่วนใหญ่เน้นศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจในระดับพื้นที่ ตัวอย่างเช่น Ruksapol, Na thongkaew and Sriwichai (2020) ศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะพิทักษ์ จังหวัดชุมพร Samarak, Burakachonkun and Tongla (2022) ศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการ

ท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว อำเภอแหลมงสิงห์ จังหวัดจันทบุรี และ Sindecharak and Kittirattanapan (2022) ศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวในพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) ในขณะที่บางส่วนเน้นการทบทวนผลการศึกษาและการสำรวจเกี่ยวกับสถานการณ์การท่องเที่ยวของประเทศไทยเพื่อนำมาสังเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ตัวอย่างเช่น งานของ Kariyapol and Agarwal (2020) ซึ่งได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและนำเสนอสถิติรายได้ รายรับภาษี และการจ้างงานที่เกิดจากการท่องเที่ยว

ในกรณีของประเทศไทย พบว่ามีเพียงกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาที่ทำหน้าที่ศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยโดยตรง ภายใต้โครงการจัดทำบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยว (Tourism Satellite Account: TSA) โดยดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2560 มาจนถึงปัจจุบัน (Ministry of Tourism and Sports, 2024b) ภายใต้โครงการดังกล่าว ทางกระทรวงฯ ได้สร้างตารางบัญชีการผลิตและผลผลิต (I-O Table) ด้านการท่องเที่ยวซึ่งแสดงโครงสร้างอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทย และการหมุนเวียนของสินค้าและบริการระหว่างสาขาการผลิตในระบบเศรษฐกิจ ทั้งอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยตรงและอุตสาหกรรมที่เป็นห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และได้ทำการวิเคราะห์จำนวนและรายจ่ายของนักท่องเที่ยว ตลอดจนมูลค่าผลผลิต GDP การบริโภค การสะสมทุน และการจ้างงานที่เกิดจากการท่องเที่ยว โดยผลการวิเคราะห์ครอบคลุมช่วงเวลาปี พ.ศ.2553 – 2565 ถือเป็นฐานข้อมูลผลกระทบทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่สำคัญที่สุดของประเทศ

อย่างไรก็ตาม บัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยวของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬายังมีช่องว่างการวิจัยจากการที่การศึกษาดังกล่าวมุ่งเน้นวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในภาพรวมเป็นหลัก โดยยังไม่พบข้อมูลการศึกษาเชิงลึกในกรณีของนักท่องเที่ยวต่างชาติซึ่งถือเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจไทย เนื่องจากเป็นกลุ่มที่ช่วยดึงเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจ ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวต่างชาติจากประเทศต่างๆ ล้วนมีพฤติกรรมที่แตกต่างกัน ส่งผลทำให้มีบทบาทในการสร้างผลกระทบทางเศรษฐกิจได้แตกต่างกัน ดังนั้น การทำความเข้าใจพฤติกรรมค่าใช้จ่ายและผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เกิดจากนักท่องเที่ยวต่างชาติจากแต่ละประเทศจึงเป็นเรื่องที่จำเป็น เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องสามารถจัดอันดับความสำคัญของนักท่องเที่ยวต่างชาติและดำเนินมาตรการส่งเสริมการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้อย่างเหมาะสม

ตารางบัญชีการผลิตและผลผลิตด้านการท่องเที่ยว

ในการวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยวต่างชาติจาก 20 ประเทศตามที่กำหนดไว้ จะอาศัยข้อมูลสัมประสิทธิ์ปัจจัยการผลิต (Input Coefficient) ในตารางบัญชีการผลิตและผลผลิต (ตาราง I-O) ด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยซึ่งแบ่งออกเป็น 89 อุตสาหกรรม ซึ่งจัดทำโดยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (Ministry of Tourism and Sports, 2020) โดยจาก 89 อุตสาหกรรมในตาราง I-O ด้านการท่องเที่ยว พบว่ามี 33 อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยตรง และมี 56 อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทางอ้อม ในฐานะที่เป็นห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว รายละเอียดของอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยตรงทั้ง 33 อุตสาหกรรมแสดงดังตารางที่ 1 ทั้งนี้ กิจกรรมที่เกิดขึ้นในอุตสาหกรรมทั้ง 33 อุตสาหกรรมตามตารางที่ 1 จะถือเป็นกิจกรรมที่ทำให้เกิดผลกระทบทางตรง ในขณะที่กิจกรรมที่เกิดขึ้นในอุตสาหกรรมอื่นๆ ที่เหลืออีก 56 อุตสาหกรรม (ไม่ได้แสดงในตาราง) จะถือเป็นกิจกรรมที่ทำให้เกิดผลกระทบทางอ้อม

ตารางที่ 1: อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยตรงทั้ง 33 อุตสาหกรรมในตาราง I-O ด้านการท่องเที่ยว

I-O	สาขา	I-O	สาขา	I-O	สาขา
049	การขายสินค้าเพื่อการท่องเที่ยว	060	การขนส่งผู้โดยสารด้วยรถโดยสารไม่ประจำทาง	076	กิจกรรมออกกกำลังกายเพื่อการผ่อนคลายทั้งร่างกายและจิตใจ
050	การค้าปลีกค้าส่งอื่นๆ				
051	โรงแรมรีสอร์ท	061	การขนส่งผู้โดยสารด้วยรถยนต์	077	สปาและการนวด
052	เกสต์เฮ้าส์	062	การขนส่งผู้โดยสารทางรถไฟ	078	สนามกอล์ฟ
053	ที่พักสัมผัสนันทนาการ	063	การขนส่งผู้โดยสารทางนาและชายฝั่ง	079	กิจกรรมผจญภัย
054	ภัตตาคารและร้านอาหาร			080	สวนสนุก
055	การบริการอาหารบนแผงลอยในตลาดและแบบเคลื่อนที่	064	การขนส่งทางอากาศ	081	กิจกรรมนันทนาการอื่นๆ
056	การบริการเครื่องดื่มเป็นหลักในร้าน	065	การให้เช่ารถยนต์และจักรยานยนต์โดยไม่มีคนควบคุม	082	กิจกรรมด้านกีฬา
057	การบริการเครื่องดื่มในรูปแบบอื่นๆ	066	ตัวแทนบริษัทนำเที่ยว	083	การจัดประชุมและแสดงสินค้า
058	การขนส่งผู้โดยสารด้วยรถโดยสารประจำทางระหว่างจังหวัด	073	กิจกรรมการแสดงการละเล่นพื้นบ้านและการแสดงศิลปวัฒนธรรม	084	การเช่าอุปกรณ์ด้านการท่องเที่ยวอื่นๆ
059	การขนส่งผู้โดยสารด้วยรถโดยสารประจำทางระหว่างในเขตเมืองและชนบท	074	พิพิธภัณฑ์สถานและสถานที่ทางประวัติศาสตร์	085	การให้บริการด้านสุขภาพ
		075	อุทยานแห่งชาติและสวนพฤกษศาสตร์	086	การให้บริการฝึกอบรมและเรียนรู้วัฒนธรรม
				087	การให้บริการส่วนบุคคลอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

หมายเหตุ. จาก "Tourism I-O Table 2017", by Ministry of Tourism and Sports, 2024, from <https://www.mots.go.th/news/category/433>.

ประเทศกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา

งานวิจัยเรื่องนี้ได้เลือกศึกษานักท่องเที่ยวต่างชาติจาก 20 ประเทศที่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติในประเทศไทยมากที่สุดในปี พ.ศ.2565 ตามรายงานของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยวและมูลค่าการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวได้มาจากรายงานสถิติด้านการท่องเที่ยวปี พ.ศ.2565 โดยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (Ministry of Tourism and Sports, 2024a) ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวแบ่งออกเป็น 7 หมวด ได้แก่ (1) การช้อปปิ้ง (2) กิจกรรมบันเทิง (3) กิจกรรมการท่องเที่ยว (4) โรงแรมที่พัก (5) อาหารและเครื่องดื่ม (6) การเดินทาง และ (7) กิจกรรมอื่นๆ

จากรายงานสถิติด้านการท่องเที่ยวปี พ.ศ.2565 พบว่าในปี พ.ศ.2565 ประเทศไทยมีนักท่องเที่ยวจากประเทศมาเลเซียมากที่สุดเท่ากับ 1.95 ล้านคน ตามด้วยนักท่องเที่ยวจากประเทศอินเดีย สิงคโปร์ เกาหลีใต้ และลาว ซึ่งมีจำนวนเท่ากับ 981,995 610,828 535,122 และ 486,382 คน ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่าใน 20 อันดับ มีนักท่องเที่ยวจากกลุ่มอาเซียนอีกถึง 5 ประเทศ ได้แก่ ประเทศกัมพูชา เวียดนาม อินโดนีเซีย พม่า และฟิลิปปินส์ ซึ่งมีนักท่องเที่ยวรวมกันมากถึง 1.53 ล้านคน และมีประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และรัสเซีย ที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาในประเทศไทยมากกว่า 4 แสนคน

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาการใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ จะพบว่าประเทศประเทศมาเลเซียที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวในประเทศไทยมากที่สุดกลับสามารถสร้างรายได้เท่ากับ 29.9 พันล้านบาท อยู่ในอันดับที่ 3 แต่กลับเป็นนักท่องเที่ยวจากประเทศอินเดียที่มีรายจ่ายในประเทศไทยมากที่สุดกว่า 34.5 พันล้านบาท ตามด้วยนักท่องเที่ยว

จากประเทศจีน อังกฤษ และรัสเซีย ในอันดับที่ 2 4 และ 5 ที่มีรายจ่ายเท่ากับ 30.1 26.4 และ 25.9 พันล้านบาท ตามลำดับ นอกจากนี้พบว่า นักท่องเที่ยวจากประเทศอินโดนีเซียและฟิลิปปินส์ซึ่งมีจำนวนเป็นอันดับที่ 16 และ 19 กลับมีรายจ่ายในประเทศไทยเพียงอันดับที่ 22 และ 23 โดยมีรายจ่ายเพียง 7,463.6 และ 7,314.9 ล้านบาท ตามลำดับ

สถิติที่น่าสนใจคือ นักท่องเที่ยวจากประเทศจีนในปี พ.ศ.2565 มีจำนวนน้อยกว่าปกติเนื่องจากนโยบาย Zero COVID-19 ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวจีนยังไม่เดินทางไปเที่ยวต่างประเทศเหมือนกับช่วงก่อนเกิดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างไรก็ตาม นักท่องเที่ยวจีนที่จำนวนเพียง 258,662 คน อยู่อันดับ 13 แต่กลับมีมูลค่าการใช้จ่ายมากถึง 30,068.4 ล้านบาท และเป็นชาติที่มีรายจ่ายข้อปั้งรวมมากกว่า 10,000 ล้านบาท มากที่สุดในบรรดา 20 ประเทศที่ทำการศึกษา อีกหนึ่งสถิติที่น่าสนใจคือ นักท่องเที่ยวจากประเทศลาวมีมูลค่าการใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวชมสถานที่ (Sightseeing) มากที่สุดในบรรดา 20 ประเทศ โดยมีมูลค่าถึง 1,054.2 ล้านบาท

ตารางที่ 2 20 ประเทศที่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติในประเทศไทยมากที่สุด ปี พ.ศ.2565

ที่	ประเทศ	จำนวน	รายจ่ายของนักท่องเที่ยวต่างชาติ (ล้านบาท)							
			รวม	ข้อปั้ง	บันเทิง	ท่องเที่ยว	โรงแรมที่พัก	อาหารเครื่องดื่ม	การเดินทาง	อื่นๆ
1	มาเลเซีย (3)	1,950,062	29,856.4	5,783.8	2,542.0	388.9	11,470.5	6,575.6	2,867.9	227.8
2	อินเดีย (1)	981,995	34,530.3	6,230.4	3,773.0	936.6	11,306.1	8,310.1	3,837.2	136.8
3	สิงคโปร์ (8)	610,828	21,110.1	3,876.3	1,750.9	283.0	7,643.6	5,234.0	2,165.5	156.9
4	เกาหลีใต้ (10)	535,122	17,454.9	3,484.0	1,970.1	104.0	7,075.2	3,445.9	1,334.6	41.1
5	ลาว (7)	486,382	21,431.9	4,493.2	3,464.9	1,054.2	5,864.0	3,977.4	2,271.6	306.7
6	กัมพูชา (16)	466,917	12,897.3	3,738.3	1,496.8	189.3	2,115.9	3,908.8	1,197.8	250.3
7	เวียดนาม (12)	458,183	16,193.1	4,227.6	1,149.1	273.8	4,417.1	4,315.0	1,761.1	49.5
8	สหรัฐอเมริกา (6)	438,011	21,519.0	2,831.5	1,716.7	518.9	8,175.2	5,885.2	2,297.9	93.6
9	อังกฤษ (4)	432,245	26,392.5	2,566.0	2,713.4	545.2	9,890.6	7,636.7	2,850.4	190.2
10	รัสเซีย (5)	427,037	25,923.1	4,315.0	2,644.5	372.2	10,392.8	6,304.1	1,819.1	75.4
11	เยอรมนี (9)	356,667	18,725.3	2,346.4	1,636.4	371.4	7,136.3	5,123.2	2,024.0	87.6
12	ออสเตรเลีย (11)	331,484	17,420.8	2,948.9	2,081.7	517.1	5,876.1	4,257.2	1,636.5	103.3
13	ญี่ปุ่น (14)	287,955	13,473.7	1,697.5	893.7	186.1	5,319.4	3,635.6	1,710.1	31.3
14	ฝรั่งเศส (15)	260,283	13,078.3	1,859.3	1,256.6	171.5	4,593.0	3,662.4	1,511.3	24.2
15	จีน (2)	258,662	30,068.4	10,078.0	2,015.8	579.8	10,672.9	4,849.9	1,774.6	97.4
16	อินโดนีเซีย (22)	230,337	7,463.6	1,224.9	1,136.6	80.8	2,625.7	1,693.3	661.7	40.8
17	ยุโรปตะวันออก (13)	222,106	14,838.0	2,035.3	1,357.7	259.4	6,146.8	3,512.1	1,361.6	165.1
18	พม่า (20)	208,014	8,554.0	1,806.1	1,830.3	102.5	2,006.8	2,124.1	671.8	12.5
19	ฟิลิปปินส์ (23)	169,382	7,314.9	1,761.7	683.7	112.1	2,641.9	1,255.2	662.7	197.6
20	ฮ่องกง (19)	158,987	9,893.4	3,120.0	880.9	291.1	2,421.8	2,215.3	849.1	115.2

หมายเหตุ: ตัวเลขในเครื่องหมาย () ทำยี่ห้อประเทศ คืออันดับของประเทศตามมูลค่ารายจ่ายทั้งหมดที่เกิดจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ

จาก "Tourism Statistics", by Ministry of Tourism and Sports, 2024, from https://www.mots.go.th/more_news_new.php?cid=411.

ระเบียบวิธีวิจัย

หัวข้อนี้จะนำเสนอขั้นตอนในการคำนวณมูลค่าผลผลิต มูลค่า GDP และจำนวนการจ้างงานที่เกิดจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ โดยอาศัยค่าสัมประสิทธิ์ปัจจัยการผลิตในตาราง I-O ด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยซึ่งอ้างอิงหลังการคำนวณตาม INSEE (2012) และ OECD โดย Lequiller and Blades (2014) รายละเอียดมีดังนี้

การคำนวณมูลค่าผลผลิตที่เกิดจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ

ขั้นตอนที่ 1: คำนวณสัดส่วนมูลค่าผลผลิตของแต่ละอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยตรงทั้ง 33 อุตสาหกรรม ในตาราง I-O ด้านการท่องเที่ยว โดยจัดกลุ่มตามหมวดการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวต่างชาติทั้ง 7 หมวดตามตารางที่ 2 ได้แก่ (1) การช้อปปิ้ง (2) กิจกรรมบันเทิง (3) กิจกรรมการท่องเที่ยว (4) โรงแรมที่พัก (5) อาหารและเครื่องดื่ม (6) การเดินทาง และ (7) กิจกรรมอื่นๆ

ตัวอย่างเช่น หมวดโรงแรมที่พักสอดคล้องกับอุตสาหกรรมในตาราง I-O ด้านการท่องเที่ยว 3 สาขา ได้แก่ โรงแรมรีสอร์ท เกสต์เฮ้าส์ และที่พักสัมผัสนันทนาการ โดยจากมูลค่าผลผลิตรวมของทั้ง 3 สาขาในตาราง I-O ด้านการท่องเที่ยวปี 2560 สามารถคำนวณสัดส่วนมูลค่าผลผลิตของแต่ละอุตสาหกรรมในหมวดโรงแรมที่พักได้ดังนี้

สาขา	มูลค่าผลผลิต (ล้านบาท)	สัดส่วน (%)
โรงแรมรีสอร์ท	837,058	97.84
เกสต์เฮ้าส์	12,944	1.51
ที่พักสัมผัสนันทนาการ	5,511	0.65

ขั้นตอนที่ 2: คำนวณและกระจายค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวต่างชาติทั้ง 7 หมวดตามตารางที่ 1 ให้สอดคล้องกับอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยตรงทั้ง 33 อุตสาหกรรม ในตาราง I-O ด้านการท่องเที่ยว โดยอาศัยสัดส่วนมูลค่าผลผลิตที่เกิดขึ้นในอุตสาหกรรมทั้ง 33 อุตสาหกรรม ที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 กำหนดให้ค่าที่ได้คือมูลค่าของผลผลิตอันเกิดจากผลกระทบทางตรง

ตัวอย่างเช่น ในปี พ.ศ.2565 นักท่องเที่ยวจากประเทศมาเลเซียมีการใช้จ่ายในหมวดโรงแรมที่พักรวมเท่ากับ 11,470.47 ล้านบาท ดังนั้น สามารถกระจายค่าใช้จ่ายดังกล่าวตามอุตสาหกรรมในกลุ่มโรงแรมที่พักทั้ง 3 สาขาได้ดังนี้

สาขา	สัดส่วน (%)	มูลค่าการใช้จ่าย (ล้านบาท)
โรงแรมรีสอร์ท	97.84	11,223.03
เกสต์เฮ้าส์	1.51	173.54
ที่พักสัมผัสนันทนาการ	0.65	73.89
รวมทั้งหมด	100.00	11,470.47

มูลค่าการใช้จ่ายในตาราง คือมูลค่าผลผลิตของสาขาโรงแรมรีสอร์ท เกสต์เฮ้าส์ และที่พักสัมผัสนันทนาการที่เกิดจากนักท่องเที่ยวจากประเทศมาเลเซีย

ขั้นตอนที่ 3: คำนวณมูลค่าผลผลิตที่เกิดขึ้นในอุตสาหกรรมที่เป็นห่วงโซ่อุปทานทั้ง 56 อุตสาหกรรม โดยการคำนวณผลรวมของมูลค่าปัจจัยการผลิตชั้นกลางในแต่ละอุตสาหกรรม ซึ่งเกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวใน 33 อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยตรง มูลค่าปัจจัยการผลิตชั้นกลางของอุตสาหกรรมที่เป็นห่วงโซ่อุปทานที่ได้จากคำนวณคือมูลค่าของผลผลิตอันเกิดจากผลกระทบทางอ้อม

ขั้นตอนที่ 4: คำนวณมูลค่าผลผลิตอันเป็นผลมาจากการที่ประชาชนมีการใช้จ่ายรายได้ที่ได้รับจากกิจกรรมในทางตรงและทางอ้อมในการอุปโภคบริโภค (หรืออีกนัยหนึ่งคือ รายได้ที่ประชาชนได้รับจากการที่นักท่องเที่ยวต่างชาติมีการใช้จ่ายในประเทศไทยทั้งทางตรงและทางอ้อม) ค่าที่ได้คือมูลค่าของผลผลิตอันเกิดจากผลกระทบเชิงชักนำ (กระบวนการคำนวณอธิบายดังขั้นตอนที่ 3 ของการคำนวณ GDP ในหัวข้อต่อไป)

การคำนวณมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่เกิดจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ

ขั้นตอนที่ 1: คำนวณมูลค่า GDP จากผลกระทบทางตรงและผลกระทบทางอ้อมจากค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เกิดขึ้นใน 33 อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยตรง โดยอาศัยค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยการผลิตในตาราง I-O ด้านการท่องเที่ยว

ขั้นตอนที่ 2: วิเคราะห์สมการรายจ่ายเพื่อการบริโภคของภาคเอกชน (Private Consumption Expenditure) โดยอาศัยข้อมูลระหว่างไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ.2555 และไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ.2565 จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) พบว่า หากมูลค่า GDP เพิ่มขึ้น 1 ล้านบาท จะทำให้รายจ่ายเพื่อการบริโภคจะเพิ่มขึ้น 0.1892 ล้านบาท โดยสมการรายจ่ายเพื่อการบริโภคของภาคเอกชนที่ได้จากการวิเคราะห์มีรูปแบบดังนี้

$$C = 971,729.06 + 0.1892GDP + 10,504.41T - 55,648.21Q_1 \\ + 61,286.79Q_2 + 46,320.18Q_3$$

กำหนดให้ C = รายจ่ายเพื่อการบริโภค GDP = มูลค่า GDP T = แนวโน้มเวลา (1 ไตรมาส) Q₁ = 1 กรณีไตรมาสที่ 1 Q₂ = 1 กรณีไตรมาสที่ 2 และ Q₃ = 1 กรณีไตรมาสที่ 3

ขั้นตอนที่ 3: คาดประมาณรายจ่ายเพื่อการบริโภคของภาคเอกชนที่เพิ่มขึ้นอันเกิดจากการเพิ่มขึ้นของ GDP จากผลกระทบทางตรงและทางอ้อมจากการคำนวณในขั้นตอนที่ 1 ค่าที่ได้คือมูลค่าของผลผลิตอันเกิดจากผลกระทบเชิงชักนำ

ขั้นตอนที่ 4: วิเคราะห์สมการ GDP โดยอาศัยข้อมูลระหว่างไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ.2555 และไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ.2565 จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) พบว่า หากรายจ่ายเพื่อการบริโภคเพิ่มขึ้น 1 ล้านบาท จะทำให้มูลค่า GDP เพิ่มขึ้น 1.2378 ล้านบาท สมการ GDP ที่ได้จากการวิเคราะห์มีรูปแบบดังนี้

$$GDP = 21,017.18 + 1.2378C + 0.9226I + 0.2482G + 0.8567X - 0.8137M \\ + 1456.15T + 12,879.82Q_1 - 9,741.67Q_2 - 16,504.65Q_3$$

กำหนดให้ I = รายจ่ายเพื่อการลงทุน G = รายจ่ายเพื่อการบริโภคของภาครัฐ X = มูลค่าการส่งออก และ M = มูลค่าการนำเข้า

ขั้นตอนที่ 5: คาดประมาณมูลค่า GDP ที่เพิ่มขึ้นอันเกิดจากการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายเพื่อการบริโภคของภาคเอกชนที่ได้จากขั้นตอนที่ 3 โดยค่าที่ได้คือ GDP จากผลกระทบเชิงชักนำ

การคำนวณการจ้างงานที่เกิดจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ

ขั้นตอนที่ 1: คำนวณผลรวมของเงินเดือน ค่าจ้าง และค่าตอบแทนของของแต่ละอุตสาหกรรมในตาราง I-O ด้านการท่องเที่ยว โดยอาศัยค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยการผลิตในตาราง I-O ดังกล่าว

ขั้นตอนที่ 2: คำนวณจำนวนการจ้างงานในแต่ละอุตสาหกรรมโดยอ้างอิงจากค่าจ้างเฉลี่ยของแรงงานในสาขาที่ใกล้เคียงกันในไตรมาสที่ 4 พ.ศ.2565 ซึ่งได้จากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร ไตรมาสที่ 4 พ.ศ.2565 โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งคำนวณได้ดังนี้

$$\text{Employment of Sector } i = \frac{\text{Gross Wage of Sector } i}{\text{Average Wage of Sector } i}$$

ขั้นตอนที่ 3: คำนวณจำนวนการจ้างงานจากผลกระทบทางตรงและผลกระทบทางอ้อม โดยการคำนวณผลรวมของจำนวนการจ้างงานใน 33 อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยตรง (นั่นคือ การจ้างงานจากผลกระทบทางตรง) และใน 56 อุตสาหกรรมที่เป็นห่วงโซ่อุปทาน (นั่นคือ การจ้างงานจากผลกระทบทางอ้อม) ตามลำดับ

ขั้นตอนที่ 4: คำนวณผลรวมของเงินเดือน ค่าจ้าง และค่าตอบแทนจากผลกระทบเชิงชักนำ โดยนำเอาค่า GDP จากผลกระทบเชิงชักนำ ไปคูณกับสัดส่วนระหว่างค่าสัมประสิทธิ์ของเงินเดือน ค่าจ้าง และค่าตอบแทนและค่าสัมประสิทธิ์ของมูลค่าเพิ่มรวม (ซึ่งเป็นตัวชี้วัด GDP) ของภาพรวมในตาราง I-O ด้านการท่องเที่ยว ซึ่งคำนวณได้ดังนี้

$$\text{Induced Gross Wage} = \text{Induced GDP} \times \frac{\text{Coefficient of Gross Wage}}{\text{Coefficient of Gross Value Added}}$$

ขั้นตอนที่ 5: คำนวณจำนวนการจ้างงานจากผลกระทบเชิงชักนำโดยอ้างอิงจากค่าจ้างเฉลี่ยของแรงงานในภาพรวมของประเทศไทยในไตรมาสที่ 4 พ.ศ.2565 ซึ่งได้จากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร ไตรมาสที่ 4 พ.ศ.2565 โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งคำนวณได้ดังนี้

$$\text{Induced Employment} = \frac{\text{Induced Gross Wage}}{\text{Thailand's Average Wage}}$$

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ตาราง I-O ด้านการท่องเที่ยวของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พบว่าอุตสาหกรรมที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้มากที่สุดคือ สาขาการให้เช่ารถยนต์และจักรยานยนต์โดยไม่มีคนควบคุม โดยมีสัดส่วนมูลค่าเพิ่มเท่ากับร้อยละ 88.66 ของมูลค่าผลผลิต (ข้อมูลตามตารางที่ 3) ตามด้วยสาขาการให้บริการด้านสุขภาพ และสาขาพิพิธภัณฑสถานและสถานที่ทางประวัติศาสตร์ ซึ่งมีสัดส่วนมูลค่าเพิ่มเท่ากับร้อยละ 0.8066 และ 0.7678 ตามลำดับ สำหรับอุตสาหกรรมที่สร้างมูลค่าเพิ่มได้น้อยที่สุดคือ สาขาภัตตาคารและร้านอาหาร โดยมีสัดส่วนมูลค่าเพิ่มเพียงร้อยละ 22.72 ของมูลค่าผลผลิตเท่านั้น

ตารางที่ 3 อุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนมูลค่าเพิ่มต่อผลผลิตสูงสุดและต่ำที่สุด 5 อันดับแรก

ที่	สาขา	สัมประสิทธิ์	ที่	สาขา	สัมประสิทธิ์
1	การให้เช่ารถยนต์และจักรยานยนต์โดยไม่มีคนควบคุม	0.8866	29	การขนส่งผู้โดยสารด้วยรถโดยสารไม่ประจำทาง	0.3021
2	การให้บริการด้านสุขภาพ	0.8066	30	การขนส่งผู้โดยสารด้วยรถโดยสารประจำทางระหว่างในเขตเมืองและชนบท	0.2895
3	พิพิธภัณฑ์สถานและสถานที่ทางประวัติศาสตร์	0.7678	31	การขนส่งทางอากาศ	0.2871
4	กิจกรรมนันทนาการอื่นๆ	0.7617	32	การขนส่งผู้โดยสารด้วยรถโดยสารประจำทางระหว่างจังหวัด	0.2439
5	กิจกรรมออกกกำลังกายเพื่อการผ่อนคลายทั้งร่างกายและจิตใจ	0.7535	33	ภัตตาคารและร้านอาหาร	0.2272

หมายเหตุ. จาก "Tourism I-O Table 2017", by Ministry of Tourism and Sports, 2024, from <https://www.mots.go.th/news/category/433>.

มูลค่าผลผลิตที่เกิดจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ

ตารางที่ 4 นำเสนอมูลค่าผลผลิตที่เกิดจากนักท่องเที่ยวต่างชาติทั้ง 20 ประเทศที่ทำการศึกษา พบว่านักท่องเที่ยวจาก 20 ประเทศดังกล่าวสามารถสร้างมูลค่าผลผลิตรวมได้เท่ากับ 604,574.64 ล้านบาท โดยเป็นมูลค่าผลผลิตจากผลกระทบทางตรงมากถึง 368,138.85 ล้านบาท ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวจากประเทศอินเดียสามารถสร้างมูลค่าผลผลิตรวมได้มากที่สุดเท่ากับ 56,673.25 บาท แบ่งเป็นมูลค่าผลผลิตจากผลกระทบทางตรง ผลกระทบทางอ้อม และผลกระทบเชิงชักนำ เท่ากับ 34,530.25 17,742.02 และ 4,400.98 ล้านบาท ตามลำดับ แต่หากพิจารณาจากมูลค่าผลผลิตเฉลี่ยต่อนักท่องเที่ยว 1 คน จะพบว่านักท่องเที่ยวจากประเทศจีนสามารถก่อให้เกิดมูลค่าผลผลิตเฉลี่ยต่อคนได้มากที่สุดเท่ากับ 185,421.94 บาทต่อคน ตลอดช่วงเวลาที่ท่องเที่ยวในประเทศไทยโดยเฉลี่ย 21.23 วัน อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาจากมูลค่าผลผลิตเฉลี่ยต่อคนต่อวัน จะพบว่านักท่องเที่ยวจากฮ่องกงสามารถสร้างมูลค่าผลผลิตได้มากที่สุดเท่ากับ 10,156.16 บาทต่อคนต่อวัน จากการท่องเที่ยวในประเทศไทยโดยเฉลี่ยเพียง 9.76 วัน

ตารางที่ 4 มูลค่าผลผลิตที่เกิดจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ 20 ประเทศ ปี พ.ศ.2565

ที่	ประเทศ	จำนวนนักท่องเที่ยว	จำนวนวัน	มูลค่าผลผลิต (ล้านบาท)				ค่าเฉลี่ย	
				ทางตรง	ทางอ้อม	เชิงชักนำ	รวม	ต่อคน	ต่อคน/วัน
1	มาเลเซีย	1,950,062	4.11	29,856.41	15,481.24	3,806.28	49,143.93	25,201.21	6,131.68
2	อินเดีย	981,995	9.35	34,530.25	17,742.02	4,400.98	56,673.25	57,712.36	6,172.44
3	สิงคโปร์	610,828	6.68	21,110.05	11,072.34	2,673.69	34,856.07	57,063.65	8,542.46
4	เกาหลีใต้	535,122	9.29	17,454.91	8,955.82	2,244.29	28,655.02	53,548.58	5,764.11
5	ลาว	486,382	10.45	21,431.86	10,164.09	2,810.88	34,406.83	70,740.35	6,769.41
6	กัมพูชา	466,917	6.42	12,897.33	6,094.89	1,685.12	20,677.33	44,284.82	6,897.95
7	เวียดนาม	458,183	7.85	16,193.11	8,027.34	2,085.88	26,306.32	57,414.44	7,313.94
8	สหรัฐอเมริกา	438,011	17.41	21,518.99	11,727.41	2,685.35	35,931.75	82,033.89	4,711.88
9	อังกฤษ	432,245	20.14	26,392.53	14,650.18	3,266.38	44,309.09	102,509.21	5,089.83
10	รัสเซีย	427,037	19.61	25,923.13	13,727.77	3,295.52	42,946.41	100,568.37	5,128.42
11	เยอรมนี	356,667	20.62	18,725.27	10,246.17	2,332.14	31,303.58	87,766.97	4,256.40

12	ออสเตรเลีย	331,484	14.91	17,420.75	8,985.85	2,224.31	28,630.90	86,371.91	5,792.88
13	ญี่ปุ่น	287,955	20.58	13,473.70	7,458.71	1,665.09	22,597.50	78,475.79	3,813.21
14	ฝรั่งเศส	260,283	19.50	13,078.27	7,078.02	1,632.11	21,788.40	83,710.44	4,292.84
15	จีน	258,662	21.23	30,068.35	13,876.88	4,016.38	47,961.61	185,421.94	8,733.96
16	อินโดนีเซีย	230,337	7.37	7,463.64	3,854.39	953.60	12,271.64	53,276.88	7,228.88
17	ยุโรปตะวันออก	222,106	20.49	14,837.97	8,001.17	1,866.13	24,705.26	111,231.85	5,428.59
18	พม่า	208,014	9.74	8,554.04	4,140.41	1,116.68	13,811.13	66,395.19	6,816.75
19	ฟิลิปปินส์	169,382	12.03	7,314.94	3,571.65	952.59	11,839.18	69,896.33	5,810.17
20	ฮ่องกง	158,987	9.76	9,893.35	4,554.96	1,311.13	15,759.44	99,124.08	10,156.16
รวมทั้งหมด				368,138.85	189,411.31	47,024.53	604,574.64		

หมายเหตุ. จากการคำนวณของผู้วิจัย

เมื่อนำเอามูลค่าผลผลิตจากผลกระทบทางตรง (แสดงถึงค่าใช้จ่ายทางตรงของนักท่องเที่ยวต่างชาติ) และมูลค่าผลผลิตโดยรวมมาคำนวณค่าตัวคูณทวี (Multiplier) ดังตารางที่ 5 จะพบว่านักท่องเที่ยวจากประเทศอังกฤษมีตัวคูณทวีของค่าใช้จ่ายสูงสุดเท่ากับ 1.679 หมายถึง การที่นักท่องเที่ยวจากประเทศอังกฤษมีการใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวในประเทศไทยมูลค่า 1 ล้านบาท จะก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายโดยรวมในระบบเศรษฐกิจเท่ากับ 1.679 ล้านบาท ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวจากประเทศส่วนใหญ่ล้วนมีค่าตัวคูณทวีสูงกว่า 1.60 ยกเว้นนักท่องเที่ยวจากประเทศจีนและฮ่องกง ซึ่งมีค่าตัวคูณทวีเท่ากับ 1.595 และ 1.593 ตามลำดับ ผลลัพธ์จากค่าตัวคูณทวีสรุปได้ว่า ทุกๆ 1 บาท ที่นักท่องเที่ยวต่างชาติมีการใช้จ่ายในประเทศ จะช่วยสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจได้เพิ่มขึ้นอีก 0.593 – 0.679 บาท จากผลกระทบทางอ้อมและผลกระทบเชิงชักนำ สะท้อนบทบาทของการท่องเที่ยวในการขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยได้อย่างชัดเจน

ตารางที่ 5 ค่าตัวคูณทวี (Multiplier) ของรายจ่ายของนักท่องเที่ยวต่างชาติ

ที่	ประเทศ	ตัวคูณทวี	ที่	ประเทศ	ตัวคูณทวี	ที่	ประเทศ	ตัวคูณทวี	ที่	ประเทศ	ตัวคูณทวี
1	อังกฤษ	1.679	6	ยุโรปตะวันออก	1.665	11	ออสเตรเลีย	1.643	16	พม่า	1.615
2	ญี่ปุ่น	1.677	7	รัสเซีย	1.657	12	เกาหลีใต้	1.642	17	ลาว	1.605
3	เยอรมนี	1.672	8	สิงคโปร์	1.651	13	อินเดีย	1.641	18	กัมพูชา	1.603
4	อเมริกา	1.670	9	มาเลเซีย	1.646	14	เวียดนาม	1.625	19	จีน	1.595
5	ฝรั่งเศส	1.666	10	อินโดนีเซีย	1.644	15	ฟิลิปปินส์	1.618	20	ฮ่องกง	1.593

หมายเหตุ. จากการคำนวณของผู้วิจัย

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่เกิดจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ

เมื่อนำเอามูลค่าผลผลิตมาคำนวณมูลค่า GDP ดังแสดงในตารางที่ 6 พบว่านักท่องเที่ยวจากประเทศอินเดียสามารถสร้าง GDP ได้มากที่สุดเท่ากับ 28,703.59 ล้านบาท ตามด้วยนักท่องเที่ยวจากประเทศจีน มาเลเซีย รัสเซีย และอังกฤษ ตามลำดับ โดยนักท่องเที่ยวจากทั้ง 4 ประเทศดังกล่าวสามารถสร้างมูลค่า GDP ได้มากกว่า 20,000 ล้านบาททั้งสิ้น นอกจากนี้ยังพบว่านักท่องเที่ยวจากประเทศอาเซียน 3 ประเทศ ได้แก่ ลาว เวียดนาม และกัมพูชา สามารถสร้าง GDP ให้แก่ประเทศไทยได้เท่ากับ 18,332.85 13,604.29 และ 10,990.49 ล้านบาท ตามลำดับ แต่หากพิจารณาจากมูลค่า GDP เฉลี่ยต่อนักท่องเที่ยว 1 คน จะพบว่านักท่องเที่ยวจากประเทศจีนสามารถก่อให้เกิดมูลค่า GDP เฉลี่ยต่อคนได้มากที่สุดเท่ากับ 101,271.94 บาทต่อคน ตลอดช่วงเวลาที่ท่องเที่ยวในประเทศไทยโดยเฉลี่ย 21.23 วัน และเป็น

นักท่องเที่ยวจากฮ่องกงที่สามารถสร้างมูลค่า GDP ต่อคนต่อวันได้มากที่สุดเท่ากับ 5,510.90บาทต่อคนต่อวัน จากการท่องเที่ยวในประเทศไทยโดยเฉลี่ยเพียง 9.76 วัน

เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่านักท่องเที่ยวจากทั้ง 20 ประเทศที่ทำการศึกษามีมูลค่าสร้าง GDP จากผลกระทบทางตรงได้เท่ากับ 170,930.85 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.98 ของ GDP รวมทั้งประเทศ และสร้าง GDP โดยรวมได้เท่ากับ 306,698.41 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.76 ของทั้งหมด

ตารางที่ 6 มูลค่า GDP ที่เกิดจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ 20 ประเทศ ปี 2565

ที่	ประเทศ	จำนวน นักท่องเที่ยว	จำนวน วัน	มูลค่า GDP (ล้านบาท)			ค่าเฉลี่ย		
				ทางตรง	ทางอ้อม	เชิงชักนำ	รวม	ต่อคน	ต่อคน/วัน
1	มาเลเซีย	1,950,062	4.11	13,737.65	6,376.02	4,711.23	24,824.90	12,730.31	3,097.40
2	อินเดีย	981,995	9.35	16,045.00	7,211.27	5,447.32	28,703.59	29,229.87	3,126.19
3	สิงคโปร์	610,828	6.68	9,590.33	4,538.36	3,309.37	17,438.05	28,548.22	4,273.69
4	เกาหลีใต้	535,122	9.29	8,148.83	3,710.78	2,777.88	14,637.50	27,353.57	2,944.41
5	ลาว	486,382	10.45	10,757.21	4,096.46	3,479.18	18,332.85	37,692.29	3,606.92
6	กัมพูชา	466,917	6.42	6,454.80	2,449.93	2,085.76	10,990.49	23,538.43	3,666.42
7	เวียดนาม	458,183	7.85	7,756.20	3,266.28	2,581.80	13,604.29	29,691.83	3,782.40
8	สหรัฐอเมริกา	438,011	17.41	9,392.91	4,797.40	3,323.80	17,514.12	39,985.56	2,296.70
9	อังกฤษ	432,245	20.14	11,292.50	5,968.18	4,042.98	21,303.65	49,286.06	2,447.17
10	รัสเซีย	427,037	19.61	11,732.34	5,682.29	4,079.04	21,493.66	50,332.09	2,566.65
11	เยอรมนี	356,667	20.62	8,136.14	4,187.67	2,886.61	15,210.43	42,646.02	2,068.19
12	ออสเตรเลีย	331,484	14.91	8,087.23	3,666.76	2,753.14	14,507.13	43,764.19	2,935.22
13	ญี่ปุ่น	287,955	20.58	5,754.07	3,044.83	2,060.97	10,859.87	37,713.77	1,832.54
14	ฝรั่งเศส	260,283	19.50	5,745.38	2,879.25	2,020.15	10,644.79	40,896.98	2,097.28
15	จีน	258,662	21.23	15,409.11	5,814.81	4,971.29	26,195.20	101,271.94	4,770.23
16	อินโดนีเซีย	230,337	7.37	3,464.80	1,574.36	1,180.32	6,219.48	27,001.68	3,663.73
17	ยุโรปตะวันออก	222,106	20.49	6,564.34	3,296.91	2,309.80	12,171.06	54,798.41	2,674.40
18	พม่า	208,014	9.74	4,233.85	1,667.08	1,382.18	7,283.11	35,012.57	3,594.72
19	ฟิลิปปินส์	169,382	12.03	3,560.76	1,473.06	1,179.07	6,212.90	36,679.81	3,049.03
20	ฮ่องกง	158,987	9.76	5,067.40	1,861.08	1,622.86	8,551.34	53,786.40	5,510.90
รวมทั้งหมด				170,930.85	77,562.78	58,204.75	306,698.41		

หมายเหตุ. จากการคำนวณของผู้วิจัย

การจ้างงานที่เกิดจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนการจ้างงานที่เกิดจากนักท่องเที่ยวจาก 20 ประเทศที่ทำการศึกษา โดยพบว่านักท่องเที่ยวจาก 20 ประเทศสามารถสร้างให้เกิดการจ้างงานโดยรวมได้มากถึง 513,599 คน โดยเป็นการจ้างงานจากผลกระทบทางตรงมากถึง 283,957 คน คิดเป็นร้อยละ 0.72 และ 1.30 ของจำนวนการจ้างงานรวมทั้งประเทศ ณ ไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ.2565 เมื่อพิจารณารายประเทศ พบว่ายังคงเป็นนักท่องเที่ยวจากประเทศอินเดียที่สามารถสร้างให้เกิดการจ้างงานได้มากที่สุดรวม 48,403 คน โดยเป็นการจ้างงานจากผลกระทบทางตรงเท่ากับ 26,952 คน ตามด้วยนักท่องเที่ยวจาก

ประเทศจีน มาเลเซีย อังกฤษ และรัสเซีย ซึ่งก่อให้เกิดการจ้างงานเท่ากับ 43,504 41,555 36,134 และ 36,099 คน ตามลำดับ เมื่อพิจารณาจำนวนการจ้างงานที่เกิดขึ้นจากนักท่องเที่ยว 100 คน พบว่านักท่องเที่ยวจากประเทศจีน 100 คน สามารถก่อให้เกิดการจ้างงานได้มากถึง 16.82 คน จากการท่องเที่ยวในประเทศไทยโดยเฉลี่ย 21.23 วัน ตามด้วยนักท่องเที่ยวจากยุโรปตะวันออกที่สามารถสร้างการจ้างงานในประเทศไทยโดยเฉลี่ยต่อนักท่องเที่ยว 100 คน ได้มากถึง 9.31 คน จากการท่องเที่ยวในประเทศไทยโดยเฉลี่ย 20.49 วัน อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาเฉลี่ยต่อวัน จะพบว่านักท่องเที่ยวจากฮ่องกงสามารถสร้างการจ้างงานได้มากที่สุด โดยนักท่องเที่ยว 100 คน จะก่อให้เกิดการจ้างงาน 0.908 คนต่อวันที่ท่องเที่ยวในประเทศไทย

ตารางที่ 7 จำนวนการจ้างงานที่เกิดจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ 20 ประเทศ ปี พ.ศ.2565

ที่	ประเทศ	จำนวน นักท่องเที่ยว	จำนวน วัน	จำนวนการจ้างงาน (คน)				ค่าเฉลี่ย	
				ทางตรง	ทางอ้อม	เชิงชักนำ	รวม	ต่อ 100 คน	ต่อ 100 คน/วัน
1	มาเลเซีย	1,950,062	4.11	22,900	9,689	8,966	41,555	2.13	0.518
2	อินเดีย	981,995	9.35	26,952	11,084	10,367	48,403	4.93	0.527
3	สิงคโปร์	610,828	6.68	15,848	6,932	6,298	29,078	4.76	0.713
4	เกาหลีใต้	535,122	9.29	13,386	5,645	5,287	24,318	4.54	0.489
5	ลาว	486,382	10.45	18,476	6,313	6,621	31,410	6.46	0.618
6	กัมพูชา	466,917	6.42	9,666	3,795	3,969	17,431	3.73	0.581
7	เวียดนาม	458,183	7.85	12,357	4,980	4,913	22,250	4.86	0.619
8	สหรัฐอเมริกา	438,011	17.41	16,114	7,394	6,325	29,833	6.81	0.391
9	อังกฤษ	432,245	20.14	19,172	9,268	7,694	36,134	8.36	0.415
10	รัสเซีย	427,037	19.61	19,594	8,742	7,763	36,099	8.45	0.431
11	เยอรมนี	356,667	20.62	13,824	6,458	5,493	25,775	7.23	0.351
12	ออสเตรเลีย	331,484	14.91	13,667	5,667	5,239	24,573	7.41	0.497
13	ญี่ปุ่น	287,955	20.58	9,765	4,661	3,922	18,348	6.37	0.310
14	ฝรั่งเศส	260,283	19.50	9,451	4,442	3,845	17,737	6.81	0.349
15	จีน	258,662	21.23	25,379	8,664	9,461	43,504	16.82	0.792
16	อินโดนีเซีย	230,337	7.37	5,620	2,431	2,246	10,298	4.47	0.607
17	ยุโรปตะวันออก	222,106	20.49	11,241	5,052	4,396	20,689	9.31	0.454
18	พม่า	208,014	9.74	6,452	2,620	2,630	11,703	5.63	0.578
19	ฟิลิปปินส์	169,382	12.03	5,919	2,211	2,244	10,373	6.12	0.509
20	ฮ่องกง	158,987	9.76	8,174	2,825	3,088	14,088	8.86	0.908
รวมทั้งหมด				283,957	118,873	110,767	513,599		

หมายเหตุ: จากการคำนวณของผู้วิจัย

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยวต่างชาติจาก 20 ประเทศที่มีนักท่องเที่ยวในประเทศไทยมากที่สุดในปี พ.ศ.2565 พบว่านักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีนัยสำคัญต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยเป็นอย่างมาก กล่าวคือ นักท่องเที่ยวจาก 20 ประเทศที่ทำการศึกษามีมูลค่าการใช้จ่ายรวมกันมากถึง 368,138.85 ล้านบาท และ

สามารถสร้าง GDP โดยรวมให้แก่ประเทศไทยได้มากถึง 306,698.41 ล้านบาท คิดเป็นกว่าร้อยละ 70 ของรายจ่าย และประมาณร้อยละ 60 ของ GDP ที่เกิดจากนักท่องเที่ยวต่างชาติทั้งหมด (Inbound Tourists) ในปี 2565 ตามรายงานบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยวของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (Ministry of Tourism and Sports, 2023) ซึ่งเท่ากับ 537,907.57 และ 539,656.61 ล้านบาท ตามลำดับ

ผลการศึกษาชี้ชัดว่านักท่องเที่ยวต่างชาติมีบทบาทอย่างมากต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทย กล่าวคือ การใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวต่างชาติในประเทศไทยจะก่อให้เกิดผลกระทบทางอ้อมผ่านอุตสาหกรรมที่เป็นห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและเกิดผลกระทบเชิงชกนจากการที่ทำให้คนไทยมีรายได้และสามารถนำรายได้นั้นไปใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคได้ ส่งผลทำให้การใช้จ่ายในประเทศไทยทุกๆ 1 บาทของนักท่องเที่ยวต่างชาติ จะก่อให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจโดยรวมได้อย่างน้อย 1.6 บาท สะท้อนว่านักท่องเที่ยวต่างชาติไม่ได้ช่วยกระตุ้นการผลิตในภาคการท่องเที่ยวเท่านั้น แต่เป็นภาคการผลิตในทุกสาขาในระบบเศรษฐกิจ โดยนักท่องเที่ยวจาก 20 ประเทศที่ทำการศึกษามีมูลค่าผลผลิตโดยรวมได้มากถึง 604,574.64 ล้านบาท

การศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่า มูลค่าการใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนและจำนวนวันโดยเฉลี่ยที่ท่องเที่ยวอยู่ในประเทศไทยมีส่วนสำคัญอย่างมากต่อมูลค่าผลกระทบทางเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยวต่างชาติ กล่าวคือ ในปี พ.ศ.2565 ประเทศไทยมีนักท่องเที่ยวจากประเทศมาเลเซียมากที่สุด แต่นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีการใช้จ่ายต่อคนค่อนข้างน้อย อีกทั้งอยู่ในประเทศไทยในระยะสั้น ทำให้นักท่องเที่ยวจากประเทศอินเดียสามารถสร้างมูลค่าผลผลิต มูลค่า GDP และจำนวนการจ้างงานได้มากที่สุด อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาผลกระทบทางเศรษฐกิจเฉลี่ยต่อนักท่องเที่ยว 1 คน จะพบว่านักท่องเที่ยวจากประเทศจีนซึ่งมีจำนวนเป็นอันดับที่ 13 กลับมีมูลค่าผลผลิตเฉลี่ยต่อคน มูลค่า GDP เฉลี่ยต่อคน และจำนวนการจ้างงานต่อ 100 คน สูงที่สุด (ดังตารางที่ 8) ตามด้วยนักท่องเที่ยวจากยุโรปตะวันออกซึ่งมีจำนวนนักท่องเที่ยวในอันดับที่ 17 โดยปัจจัยสำคัญมาจากการที่นักท่องเที่ยวจากประเทศจีนและยุโรปตะวันออกอยู่ในประเทศไทยโดยเฉลี่ยเป็นระยะเวลากว่า 20 วัน ทำให้มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนสูงเป็นพิเศษ

ตารางที่ 8 ผลกระทบทางเศรษฐกิจเฉลี่ยต่อนักท่องเที่ยว 1 คน

ที่	ผลผลิตเฉลี่ยต่อนักท่องเที่ยว 1 คน		GDP เฉลี่ยต่อนักท่องเที่ยว 1 คน		การจ้างงานเฉลี่ยต่อนักท่องเที่ยว 100 คน	
	ประเทศ	ค่าเฉลี่ย	ประเทศ	ค่าเฉลี่ย	ประเทศ	ค่าเฉลี่ย
1	จีน	185,421.94	จีน	101,271.94	จีน	16.82
2	ยุโรปตะวันออก	111,231.85	ยุโรปตะวันออก	54,798.41	ยุโรปตะวันออก	9.31
3	อังกฤษ	102,509.21	ฮ่องกง	53,786.40	ฮ่องกง	8.86
4	รัสเซีย	100,568.37	รัสเซีย	50,332.09	รัสเซีย	8.45
5	ฮ่องกง	99,124.08	อังกฤษ	49,286.06	อังกฤษ	8.36

หมายเหตุ. จากการคำนวณของผู้วิจัย

อย่างไรก็ตาม ผลลัพธ์จะแตกต่างออกไปหากพิจารณาจากผลกระทบทางเศรษฐกิจต่อนักท่องเที่ยว 1 คนต่อ 1 วันที่ท่องเที่ยวในประเทศไทย ดังตารางที่ 9 กล่าวคือ นักท่องเที่ยวจากฮ่องกงที่มีจำนวนเป็นอันดับที่ 20 และอยู่ในประเทศไทยโดยเฉลี่ยเพียง 9.76 วัน กลับสามารถสร้างผลกระทบทางเศรษฐกิจได้มากที่สุด ทั้งมูลค่าผลผลิต มูลค่า GDP และจำนวนการจ้างงาน หรืออาจกล่าวได้ว่า นักท่องเที่ยวจากฮ่องกงมีการใช้จ่ายต่อวันต่อคนเป็นจำนวนมากที่สุดและสามารถสร้างผลกระทบทางเศรษฐกิจใน 1 วันได้มากที่สุด นอกจากฮ่องกงแล้ว นักท่องเที่ยวจากประเทศสิงคโปร์ เวียดนาม กัมพูชา และลาว ก็สามารถสร้างผลกระทบทางเศรษฐกิจต่อคนต่อวันได้อยู่ใน 5 อันดับแรก สะท้อนให้เห็นว่า นักท่องเที่ยว

จากประเทศเหล่านี้ล้วนมีบทบาทสำคัญ มีศักยภาพสูง และควรมีมาตรการส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศไทยสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้โดยเฉพาะ

ตารางที่ 9 ผลกระทบทางเศรษฐกิจเฉลี่ยต่อนักท่องเที่ยว 1 คนต่อ 1 วันที่ท่องเที่ยวในประเทศไทย

ที่	ผลผลิตเฉลี่ยต่อนักท่องเที่ยว 1 คน/วัน		GDP เฉลี่ยต่อนักท่องเที่ยว 1 คน/วัน		การจ้างงานเฉลี่ยต่อนักท่องเที่ยว 100 คน/วัน	
	ประเทศ	ค่าเฉลี่ย	ประเทศ	ค่าเฉลี่ย	ประเทศ	ค่าเฉลี่ย
1	ฮ่องกง	10,156.16	ฮ่องกง	5,510.90	ฮ่องกง	0.908
2	จีน	8,733.96	จีน	4,770.23	จีน	0.792
3	สิงคโปร์	8,542.46	สิงคโปร์	4,273.69	สิงคโปร์	0.713
4	เวียดนาม	7,313.94	เวียดนาม	3,782.40	เวียดนาม	0.619
5	อินโดนีเซีย	7,228.88	กัมพูชา	3,666.42	ลาว	0.618

หมายเหตุ. จากการคำนวณของผู้วิจัย

ผลลัพธ์จากงานวิจัยเรื่องนี้สามารถเติมเต็มช่องว่างงานวิจัยในอดีตได้หลายประการ โดยเฉพาะรายงานบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยข้อค้นพบที่สำคัญคือบทบาทเชิงลึกของนักท่องเที่ยวต่างชาติจากประเทศที่มีนักท่องเที่ยวในประเทศไทยจำนวนมากในการสร้างผลได้ทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นการใช้จ่ายในประเทศ ตลอดจนการสร้าง GDP และการจ้างงานในประเทศไทย ทั้งผลกระทบทางตรงที่เกิดจากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวต่างชาติ ผลกระทบทางอ้อมที่เกิดจากอุตสาหกรรมที่เป็นห่วงโซ่อุปทานของการท่องเที่ยว และผลกระทบเชิงชักร้าที่เกิดจากการใช้จ่ายของผู้บริโภคที่มีรายได้จากการท่องเที่ยว ช่วยให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องสามารถประเมินบทบาทและความสำคัญของนักท่องเที่ยวแต่ละชาติ เพื่อกำหนดมาตรการส่งเสริมการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวแต่ละชาติแบบเจาะกลุ่มได้อย่างเหมาะสมและคุ้มค่ามากที่สุด

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่องนี้ได้ทำการวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยวต่างชาติจาก 20 ประเทศที่มีนักท่องเที่ยวในประเทศไทยมากที่สุดในปี พ.ศ.2565 โดยได้พบว่านักท่องเที่ยวจากประเทศมาเลเซียมีจำนวนมากที่สุด แต่เป็นนักท่องเที่ยวจากประเทศอินเดียที่สามารถสร้างผลกระทบทางเศรษฐกิจโดยรวมได้มากที่สุด อย่างไรก็ตาม กลับพบว่านักท่องเที่ยวจากประเทศจีนสามารถสร้างผลกระทบทางเศรษฐกิจโดยรวมได้เป็นอันดับที่ 2 ทั้งที่ในปี พ.ศ.2565 นักท่องเที่ยวจากประเทศจีนมีจำนวนน้อยกว่าปกติเป็นอย่างมากจากมาตรการ Zero COVID-19 ของรัฐบาลจีน สาเหตุสำคัญมาจากการที่นักท่องเที่ยวจีนมีการใช้จ่ายต่อคนมากที่สุด ทำให้สามารถสร้างผลกระทบทางเศรษฐกิจโดยเฉลี่ยต่อนักท่องเที่ยว 1 คน ได้มากที่สุด ลักษณะดังกล่าวสะท้อนว่านักท่องเที่ยวจากประเทศจีนยังคงเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่สำคัญที่สุดสำหรับประเทศไทย นอกจากนี้ยังมีนักท่องเที่ยวจากยุโรปตะวันออก ประเทศรัสเซีย และอังกฤษ ที่สามารถสร้างผลกระทบทางเศรษฐกิจโดยเฉลี่ยต่อคนได้มากเป็นอันดับต้นเช่นกัน

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาผลกระทบทางเศรษฐกิจเฉลี่ยต่อคนต่อวัน กลับเป็นนักท่องเที่ยวจากฮ่องกงที่สามารถสร้างผลกระทบทางเศรษฐกิจได้มากที่สุด รวมทั้งประเทศอาเซียนอย่างสิงคโปร์ เวียดนาม กัมพูชา และลาว ก็ล้วนเป็นประเทศที่สามารถสร้างผลกระทบทางเศรษฐกิจเฉลี่ยต่อคนต่อวันได้ในระดับสูงเช่นเดียวกัน ปัจจัยสำคัญมาจากการที่นักท่องเที่ยวจากประเทศเหล่านี้ล้วนมีการใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันเป็นมูลค่าสูง จึงถือเป็นกลุ่มที่ควรให้ความสำคัญเช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติให้ประสบความสำเร็จจำเป็นต้องมีนโยบายภาครัฐเป็นกรอบในการดำเนินงาน จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง (APEC, 2022; Sawadsee Thailand, 2023; Chinadaily, 2024; The Nation, 2024) สามารถสรุปนโยบายที่จำเป็นสำหรับการส่งเสริมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติในกลุ่มที่ทำการศึกษาดังนี้

1. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง เพื่อขยายโอกาสและเพิ่มตัวเลือกในการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวต่างชาติ โดยเฉพาะกลุ่มที่มาท่องเที่ยวประเทศไทยบ่อยครั้ง โดยเน้นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่รวมทั้งโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น ได้แก่ โรงแรมที่พัก ร้านอาหาร และการเดินทางภายในจังหวัด
2. พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวรวมทั้งสินค้าและบริการต่างๆ บนพื้นฐานของ Soft Power เพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่อุตสาหกรรมสินค้าและบริการ และดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติ โดยที่สาคัญการบูรณาการวัฒนธรรมและการใช้ชีวิตวิถีไทยเข้ากับกิจกรรมการท่องเที่ยวและการให้บริการในโรงแรมที่พักและร้านอาหาร
3. พัฒนาการท่องเที่ยวบนพื้นฐานของความยั่งยืนและความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวรายได้สูงที่ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวในลักษณะนี้ซึ่งมีแนวโน้มมีกำลังซื้อสูงและพร้อมให้การสนับสนุนสินค้าและบริการที่สอดคล้องกับความยั่งยืน ในขณะที่เดียวกันก็เป็นการช่วยสร้างความยั่งยืนให้แก่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยด้วย

ข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการ

จากการศึกษาสามารถแบ่งนักท่องเที่ยวจากทั้ง 20 ประเทศที่ทำการศึกษาก่อเป็น 4 กลุ่มได้ดังนี้

กลุ่มที่ 1: นักท่องเที่ยวที่มีค่าใช้จ่ายต่อคนต่อวันสูงและอยู่ในประเทศไทยระยะยาว ได้แก่ ประเทศจีน

กลุ่มที่ 2: นักท่องเที่ยวที่มีค่าใช้จ่ายต่อคนต่อวันสูงแต่อยู่ในประเทศไทยระยะสั้น ได้แก่ ฮองกง ประเทศสิงคโปร์ เวียดนาม ลาว กัมพูชา พม่า และอินโดนีเซีย

กลุ่มที่ 3: นักท่องเที่ยวที่อยู่ในประเทศไทยระยะยาวแต่มีค่าใช้จ่ายต่อคนต่อวันไม่สูงมากนัก ได้แก่ ยุโรป ตะวันออก ประเทศอังกฤษ รัสเซีย เยอรมนี สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น และฟิลิปปินส์

กลุ่มที่ 4: นักท่องเที่ยวที่มีจำนวนมาก แต่มีค่าใช้จ่ายต่อคนต่อวันไม่สูงมากนักและอยู่ในประเทศไทยระยะสั้น ได้แก่ ประเทศอินเดีย มาเลเซีย และเกาหลีใต้

ทั้งนี้ หากกำหนดให้มาตรการดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติให้มีจำนวนมากขึ้นเป็นมาตรการหลักสำหรับทุกประเทศ จะสามารถกำหนดมาตรการส่งเสริมเพิ่มเติมสำหรับนักท่องเที่ยวจากแต่ละกลุ่มประเทศมาตรการส่งเสริมได้ดังนี้

1. กรณีนักท่องเที่ยวจากประเทศในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 3 หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรเน้นการพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับไลฟ์สไตล์ของนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม การประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวให้ได้รับทราบผ่านช่องทางออนไลน์ต่างๆ และการจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายในรูปแบบต่างๆ เพื่อกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวมีการใช้จ่ายมากยิ่งขึ้น
2. กรณีนักท่องเที่ยวจากประเทศในกลุ่มที่ 2 หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรเน้นการใช้มาตรการอุดหนุนในรูปแบบต่างๆ ทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน ตลอดจนมาตรการอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ สำหรับการท่องเที่ยวในประเทศไทย เพื่อกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวอยู่ในประเทศไทยให้ยาวนานขึ้น
3. กรณีนักท่องเที่ยวจากประเทศในกลุ่มที่ 4 หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรเน้นการใช้มาตรการทั้งสองกรณีข้างต้นควบคู่กัน เพื่อกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวมีการใช้จ่ายมากยิ่งขึ้นและอยู่ในประเทศไทยให้ยาวนานขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

งานวิจัยเรื่องนี้มีข้อจำกัดของข้อมูลที่ทำให้ต้องทำการศึกษาลดกระทบบางทางเศรษฐกิจในปี 2565 ซึ่งการท่องเที่ยวยังไม่ได้กลับสู่ภาวะปกติอย่างสมบูรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่นักท่องเที่ยวจากประเทศจีนยังไม่กลับมาท่องเที่ยวใน

ประเทศไทยตามปกติ ทำให้ผลการวิจัยยังไม่สามารถสะท้อนบทบาทของนักท่องเที่ยวจากแต่ละประเทศในการสร้างผลกระทบทางเศรษฐกิจได้อย่างครบถ้วน และควรมีการศึกษาต่อยอดต่อไปเมื่อข้อมูลมีความพร้อมมากยิ่งขึ้น เพื่อให้องค์ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบทางเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยวต่างชาติสมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังควรมีการศึกษาต่อยอดในมิติอื่นๆ เพื่อให้ผลการวิจัยมีความสมบูรณ์และสามารถนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายและมาตรการส่งเสริมได้ครอบคลุมนักท่องเที่ยวต่างชาติต่างๆ ได้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ประเด็นที่ควรมีการศึกษาต่อยอดเพิ่มเติมต่อไปได้แก่ (1) ศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยวต่างชาติในภาพรวมทั้งหมด (2) ศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยวต่างชาติรายภูมิภาค (3) ศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยวต่างชาติเฉพาะกลุ่มตามความสนใจ เช่น ตามกลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ตามกลุ่มศาสนาและชาติพันธุ์ ฯลฯ และ (4) ศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจโดยเพิ่มตัวชี้วัดอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น รายรับภาษีของภาครัฐ ฯลฯ โดยทุกมิติควรมีการศึกษาเป็นประจำทุกปี เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในระยะยาว

References

- APEC (Asia-Pacific Economic Cooperation). (2024, May 20). *Policy Recommendations for Tourism of the Future: Regenerative Tourism*. from <https://www.apec.org/meeting-papers/sectoral-ministerial-meetings/tourism/11th-apec-tourism-ministerial-meeting>.
- Ardahaey, F. T. (2011). Economic Impacts of Tourism Industry. *International Journal of Business and Management*, 6(8), 206-215. DOI:10.5539/ijbm.v6n8p206.
- Biburiev, R., David, L., Abdreyeva, S., Zhakupova, A., & Artemyev, A. (2018). Impact of Tourism Activities of Economy of Kazakhstan. *GeoJournal of Tourism and Geosites*, 22(2), 480-488. DOI: 10.30892/gtg.22217-304.
- Chinadaily. (2024, October 20). *Policy Address Unveils New Strategies to Attract High-End Visitors*. from <https://www.chinadailyhk.com/hk/article/595484>.
- INSEE (The National Institute of Statistics and Economic Studies). (2024, May 20). *Methodology of Quarterly National Accounts*. From <https://www.insee.fr/en/information/2579410>.
- Kariyapol, T., & Agarwal, R. (2020). Economic Benefits and Consequences of Tourism in Developing Countries: A Case of Thailand. *Sripatum Review of Humanities and Social Sciences*, 20(1), 180-192.
- Kumar, A., & Rana, G. (2019). A Review of Economic Impact of Tourism Industry on Growth of Indian Economy. *Journal of Modern Management & Entrepreneurship*, 9(3), 104-112.
- Lemma, A. F. (2024, May 20). *Tourism Impacts: Evidence of Impacts on Employment, Gender, Income*. https://assets.publishing.service.gov.uk/media/57a089f2ed915d622c000495/Tourism_Impacts_employment_gender_income_A_Lemma.pdf.
- Lequiller, F., & Blades, D. (2014). *Understanding National Accounts*, 2nd edition. OECD Publishing. DOI: <https://doi.org/10.1787/9789264214637-en>.

- Mayer, M., Muller, M., Woltering, M., Arnegger, J., & Job, H. (2010). The Economic Impact of Tourism in Six German National Parks. *Landscape and Urban Planning*, 97(2), 73-82. DOI: 10.1016/j.landurbplan.2010.04.013.
- Ministry of Tourism and Sports. (2024, May 20). *Tourism I-O Table 2017*. from <https://www.mots.go.th/news/category/433>.
- Ministry of Tourism and Sports. (2024, May 20). *Tourism Satellite Account 2022*. from <https://www.mots.go.th/news/category/520>.
- Ministry of Tourism and Sports. (2024, May 20). *Tourism Statistics*. From https://www.mots.go.th/more_news_new.php?cid=411.
- Ministry of Tourism and Sports. (2024, May 20). *Tourism Satellite Account: TSA*. from <https://www.mots.go.th/news/category/520>.
- Pratt, S. (2015). The Economic Impact of Tourism in SIDS. *Annals of Tourism Research*, 52, 148-160. DOI: 10.1016/j.annals.2015.03.005.
- Ruksapol, A., Na thongkaew, B., & Sriwichai, U. (2020). Economic Impacts of Tourism on Community-based Tourism Destination at Koh Phithak Chumphon Province. *Burapha Journal of Business Management*, 9(1), 50-70.
- Samarak, P., Burakachonkun, N., & Tongla, P. (2022). Economic Impacts of Community Based Tourism in Bang Sa Kao Subdistrict, Laem Sing District, Chanthaburi Province. *Rajabhat Rambhani Bhani Research Journal*, 16(1), 46-57.
- Sawasdee Thailand. (2024, May 20). “5 Approaches” Strategy to Attract New Tourists and Stimulate the Economy. from https://www.thailand.go.th/issue-focus-detail/009_124.
- Sindecharak, T., & Kittirattanapan, W. (2022). Economic Import Evaluation from Tourism in Designated Area for Sustainable Tourism. *Journal of Thai Hospitality and Tourism*, 17(1), 34-45.
- The Nation. (2024, October 20). *Private Sector Praises Soft Power’s Potential to Attract Tourists*. from <https://www.nationthailand.com/thailand/tourism/40035936>.
- Tohmo, T. (2018). The Economic Impact of Tourism in Central Finland: a Regional Input–Output Study. *Tourism Review*, 73(4), 521-547. DOI 10.1108/TR-04-2017-0080.
- World Travel and Tourism Council. (2024 May 20). *Travel and Tourism Economic Impact 2023*. from https://assets-global.website-files.com/6329bc97af73223b575983ac/648b1a25bc78c3018ad52edc_EIR2023-World.pdf.
- World Travel and Tourism Council. (2024, May 20). *World Travel & Tourism Council Research Hub*. from <https://researchhub.wttc.org/>.